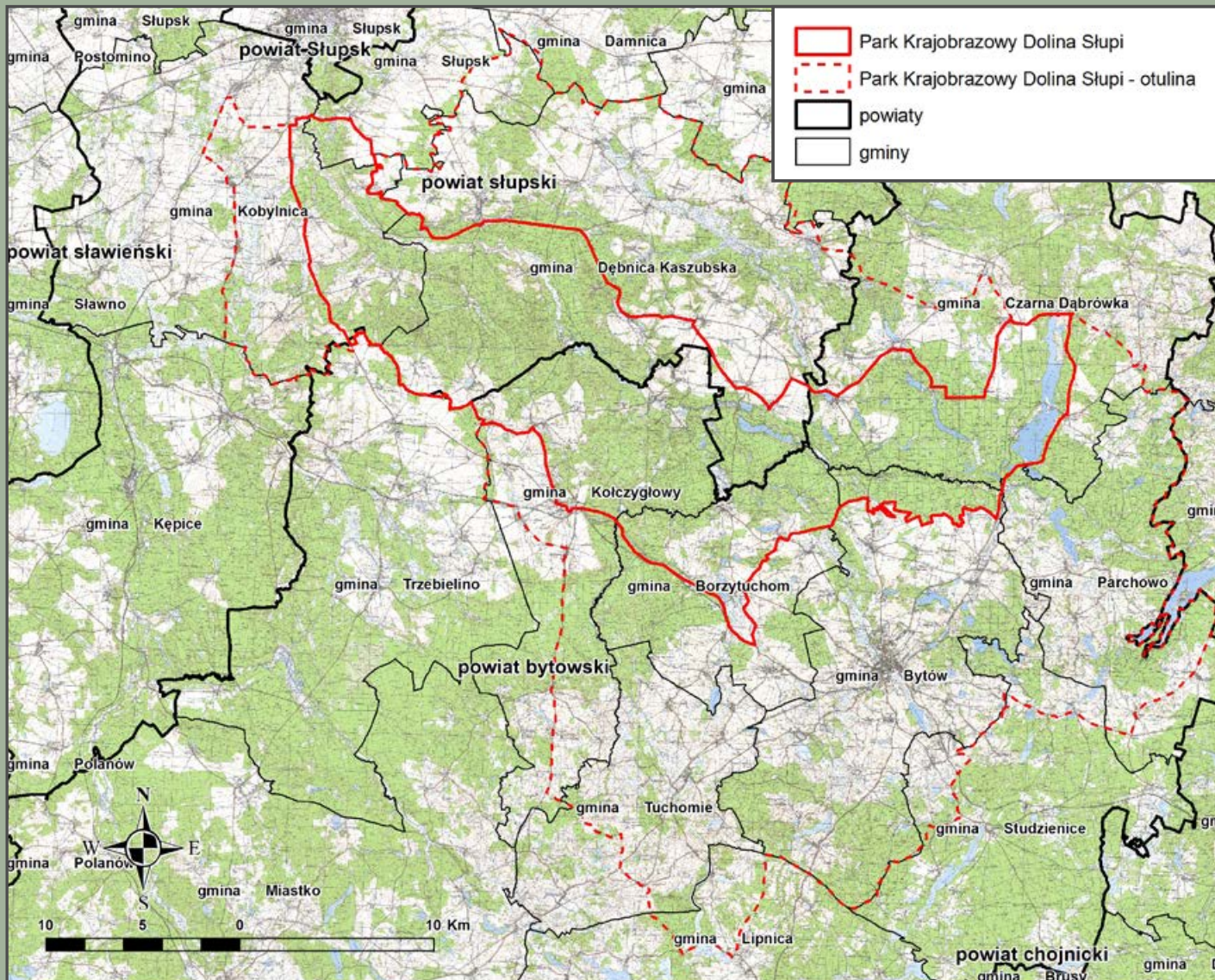

Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych

OPRACOWANIE PLANU OCHRONY PARKU KRAJOBRAZOWEGO „DOLINA SŁUPI”

– podstawowe informacje, podstawy prawne, harmonogram prac, metody i procedury

WSTĘP

Niniejsza broszura powstała w ramach procesu przygotowywania projektu planu ochrony Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”. Będzie on realizowany w latach 2020 – 2022 i zakończy się opracowaniem projektu uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego ustanawiającej plan. Wykonawcą projektu planu jest Klub Przyrodników, z siedzibą w Świebodzinie przy współpracy Narodowej Fundacji Ochrony Środowiska z siedzibą w Warszawie.

W ramach podjętych prac zgromadzona zostanie dokumentacja podsumowująca wiedzę na temat przyrody Parku i uwarunkowań jej ochrony oraz zagrożeń, niezbędna do właściwego zaplanowania celów i działań ochronnych.

Zgodnie z art. 16 obowiązującej ustawy o ochronie przyrody *park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.*

Plan ochrony to podstawowy dokument pozwalający na sprawną ochronę przyrody, który sporządza się i realizuje nie tylko dla parków krajobrazowych, ale także parków narodowych i rezerwatów przyrody, a można sporządzić również dla obszaru Natura 2000 lub jego części. Plan ochrony powinno się ustanowić w terminie 5 lat od dnia utworzenia obszaru chronionego, jednak w praktyce wiele obszarów funkcjonuje bez planów ochrony przez wiele lat.

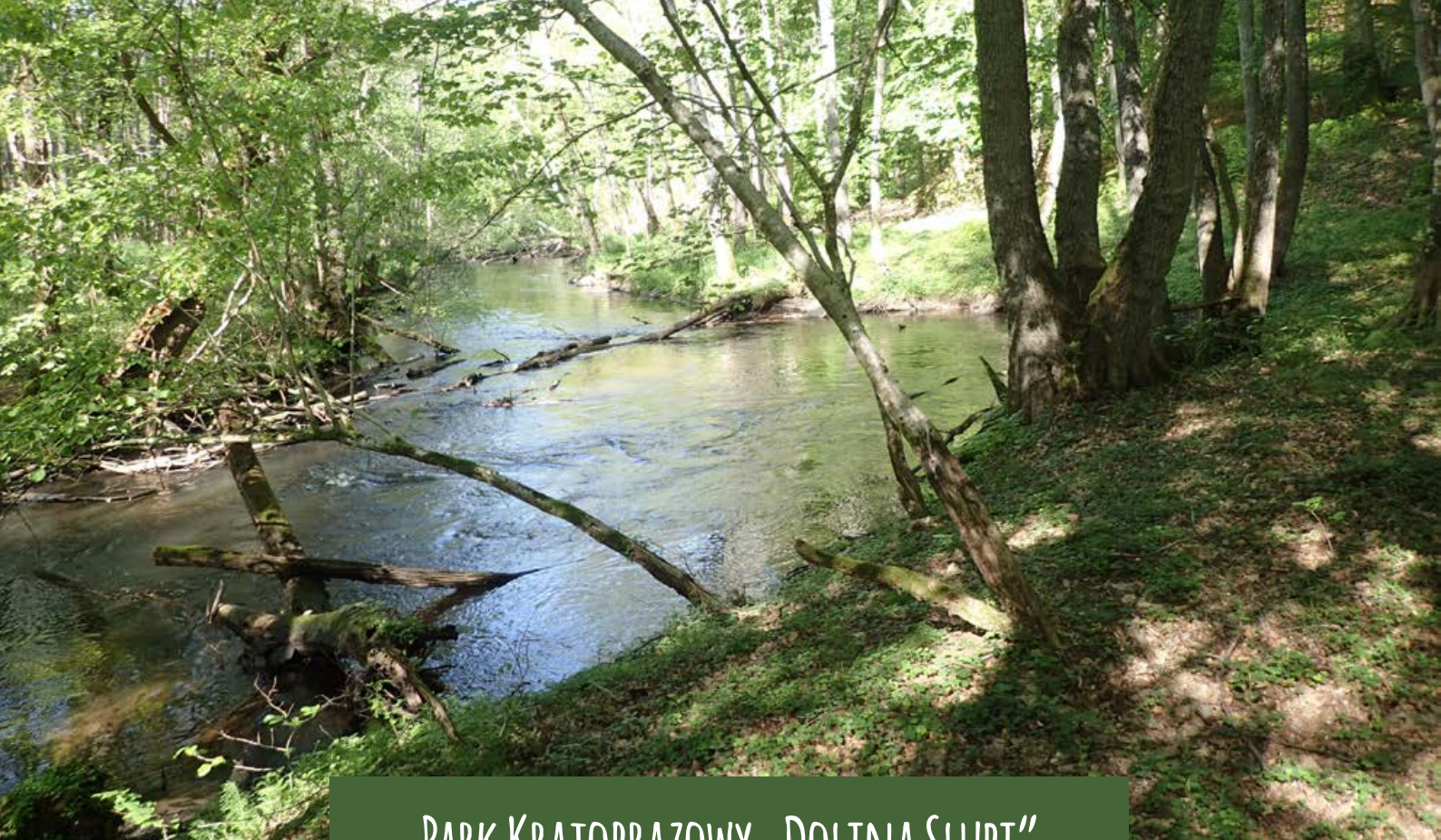
Sporządzający projekt planu ochrony zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w tym procesie (tj. ogłasza o przystąpieniu do sporządzenia planu, przyjmuje oraz rozważa wnioski i uwagi, ogłasza o zakończeniu prac i sporządzeniu projektu planu). Projekt planu jest opiniowany przez właściwe terytorialnie rady gmin. Plan ochrony sporządza się na okres 20 lat. Może on być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony przyrody.

Park Krajobrazowy „Dolina Słupi” posiada plan ochrony ustanowiony rozporządzeniem Nr 15/2003 Wojewody Pomorskiego z dnia 23 czerwca 2003 roku w sprawie ustanowienia Planu ochrony Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi” (Dziennik Urzędowy z 30 czerwca 2003 r NR 83 poz. 1362), jednak jego ważność kończy się w roku 2023.

Dyrektor Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych, poprzez ogłoszenie w prasie oraz rozesłanie informacji do ponad 30 podmiotów, zawiadomił o przystąpieniu do opracowania projektu nowego planu ochrony dla Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”, informując: o zakresie prac przewidzianych do realizacji, wykonawcy, sposobach komunikacji z zainteresowanymi procesem przygotowania i ustanawiania planu, możliwości zapoznawania się z wynikami prac oraz zgłaszania do nich uwag i wniosków i trybie ich rozpatrywania.

Niniejsza broszura, prezentująca podstawy ochrony Parku oraz procesu planowania, jest elementem komunikacji z podmiotami i osobami zainteresowanymi uczestnictwem w przygotowaniu planu.

PARK KRAJOBRAZOWY „DOLINA SŁUPI”

Park Krajobrazowy „Dolina Słupi” powstał w roku 1981. Aktualnie obowiązującym aktem ustanawiającym jest uchwała nr 146/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”, z późniejszymi zmianami wprowadzonymi uchwałą nr 262/XXIV/16 z dnia 25 lipca 2016 r.

Park obejmuje obszar o powierzchni 37 040 ha położony na terenie gmin Borzytuchom, Bytów, Czarna Dąbrówka i Kołczygłowy w powiecie bytowskim oraz Dębica Kaszubska, Kobylnica i Słupsk w powiecie słupskim.

W celu zabezpieczenia Parku przed zagrożeniami zewnętrznymi wynikającymi z działalności człowieka wyznaczono otulinę o powierzchni 83 170 ha położoną na terenie następujących gmin: Borzytuchom, Bytów, Czarna Dąbrówka, Kołczygłowy, Lipnica, Parchowo, Studzienice i Tuchomie (powiat bytowski), Damnica, Dębica Kaszubska, Kobylnica oraz Słupsk (powiat słupski).

Park jest jedynym w województwie pomorskim parkiem krajobrazowym typu dolinnego. Jego teren został ukształtowany w okresie topnienia północnoatlantyckiego lądolodu, co przyczyniło się do bogactwa form krajobrazu i znacznego różnicowania wysokościowego terenu.

Osią Parku jest rzeka Słupia wraz z bogatą siecią jej dopływów. Należy ona do rzek przymorskich. Całość jej dorzecza leży na obszarze województwa pomorskiego, w północno-zachodniej jego części. Długość Słupii wynosi 138,6 km, jej źródła znajdują się na Pojezierzu Kaszubskim na wysokości 178 m n.p.m. Rzeka jest ciekim I rzędu, uchodzi do Bałtyku w Ustce. Obszar Parku obejmuje środkowy bieg rzeki wraz z kilkoma dopływami.

Ponad 70% powierzchni Parku zajmują lasy. Lasy liściaste reprezentowane są przez kilka typów zbiorowisk, z których największe powierzchnie zajmują buczyny. Dolinom rzeczonym dodatkowo towarzyszą grądy i lasy łęgowe. Na obszarze Parku dominują lasy z udziałem sosny częściowo o charakterze naturalnych borów, częściowo zbiorowisk zastępczych na siedliskach grądów i buczyn. Miejscami występują płaty borów bagiennych, wykształcone na torfowiskach wysokich i przejściowych w końcowej fazie ich zarastania. Torfowiska są bardzo interesującym i zróżnicowanym elementem szaty roślinnej Parku. Występują tu zarówno torfowiska przejściowe jak i wysokie, jednak największe powierzchnie zajmują torfowiska niskie. Wśród nich warto wymienić torfowiska źródłiskowe, powstające w miejscach, gdzie intensywnie wypływają wody podziemne.

Ważnym elementem krajobrazu są jeziora o różnej wielkości, kształcie i pochodzeniu. Łącznie w granicach Parku znajduje się 51 jezior o pow. ponad 1 ha, spośród których największe są jez. Jasień (590 ha) i Głębokie (107 ha). Do najcenniejszych przyrodniczo należą jeziora lobeliowe, grupujące, reliktowe gatunki roślin, takie jak: lobelia jeziorna, brzeżyca jednokwiatowa i poryblin jeziorny. Na terenie Parku występuje 11 takich jezior. Cenne przyrodniczo są także jeziora ramienicowe oraz niewielkie, bezodpływowe jeziora dystroficzne. Znaczącą grupę zbiorników stanowią także starorzecza skupione w specjalnym obszarze ochrony siedlisk Natura 2000 „Dolina Słupii”.

Słupia oraz jej dopływy na wielu odcinkach reprezentują cenne siedlisko przyrodnicze chronione w sieci Natura 2000 - nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników. Oprócz objętych ochroną roślin wodnych, takich jak prądoculbne włosieniczniki czy krasnorost hildenbrandia rzeczna, w rzekach spotykamy wiele chronionych gatunków fauny.

Flora roślin naczyniowych Parku liczy około 750 gatunków, wiele z nich to gatunki chronione, zagrożone i ginące.

Rzeki i strumienie Parku stanowią środowisko życia 27 gatunków ryb, w tym cennych ryb wędrownych - łososi atlantyckich i troci wędrownych, a także objętych ochroną gatunkową mi-

nogów strumieniowych, rzecznych, głowaczy białopłetwych i innych.

W krajobrazie obfitującym w liczne tereny podmokłe i zbiorniki wodne znakomite warunki rozwoju znalazło 11 gatunków płazów. Na terenie Parku spotkać można także co najmniej 5 gatunków gadów.

Bogata, szczególnie w gatunki zagrożone, jest awifauna. Na szczególną uwagę zasługuje gniazdowanie gągoła, nurogęsi, zimorodka, żurawia, kani rdzawej, bielika, orlika krzykliwego, puchacza, włochatki, sóweczki, bociana czarnego, łabędzia krzykliwego i kilkunastu innych zagrożonych gatunków. Ze względu na znaczenie dla ochrony gatunków zagrożonych w skali Europy obszar Parku i jego otoczenie został uznany za obszar specjalnej ochrony ptaków „Dolina Słupii”, chroniony w ramach sieci Natura 2000.

Na obszarze Parku stwierdzono dotychczas występowanie 46 gatunków ssaków, w tym związane z wodami liczne populacje bobra i wydry.

W dorzeczu Słupii spotkać można wiele interesujących gatunków bezkręgowców. W rzekach i strumieniach występują gąbki z rodziny nadecznikowatych, reofilne ślimaki wodne jak przytulik strumieniowy i rozdepka rzeczna, liczne małże w tym chroniona skójka gruboskorupowa oraz rzadkie gatunki ważek. Na torfowiskach stwierdzono ginące mikroskopijne ślimaki - poczwarówki oraz rzadkie gatunki ważek i motyli.

Dla ochrony najcenniejszych fragmentów naturalnej przyrody na terenie Parku utworzono 8 rezerwatów przyrody i ustanowiono około 70 pomników przyrody, a także kilka użytków ekologicznych, chroniących głównie ekosystemy wodno-błotne.

Przedmiotem ochrony w Parku są także walory kulturowe. Do najstarszych należą zabytki archeologiczne - cmentarzyska, osady i grodziska. Z trzech odkrytych na terenie Parku grodzisk, w pobliżu Łosina, Gałąźni Małej i Jutrzenki, tylko dwa zachowały fragmentarycznie swoją pierwotną formę przestrzenną. Na uwagę zasługują także układy ruralistyczne dawnych wsi, w których zachowało się wiele przykładów budownictwa mieszkalnego, często o konstrukcji kamiennej, szkieletowej lub drewnianej.

Bogata sieć rzek i strumieni od wieków skłaniała ludzi do wykorzystania energii płynącej wody. Od czasów średniowiecza nad rzekami i strumieniami budowano młyny, po których do dziś zachowały się jednak już tylko ruiny. Później część z nich przekształcono w elektrownie wodne. Na przełomie XIX i XX

wieku powstał tu unikatowy system dużych jak na ówczesne czasy elektrowni wodnych. Są one interesującym przykładem budownictwa przemysłowego, stanowiąc tym samym jeden z cenniejszych elementów środowiska kulturowego Parku.

Jednocześnie jednak budowa systemu elektrowni przyniosła szereg negatywnych skutków środowiskowych. Zmieniono stosunki wodne, a wiele przelomowych i bystrych odcinków rzeki zamieniono w jeziora zaporowe. Spowodowało to ustąpienie fauny reofilnej, szczególnie ryb wędrownych, dla których piętrzenia elektrowni stanowią niemożliwe do przebycia bariery. Dziś straty te są niewspółmierne do zysków, a produkcja prądu wszystkich parkowych elektrowni, jest mniejsza niż ilość prądu produkowana przez jedną współczesną turbinę wiatrową.

W uchwale Sejmiku Województwa Pomorskiego powołującej Park, określono szczególne cele jego ochrony:

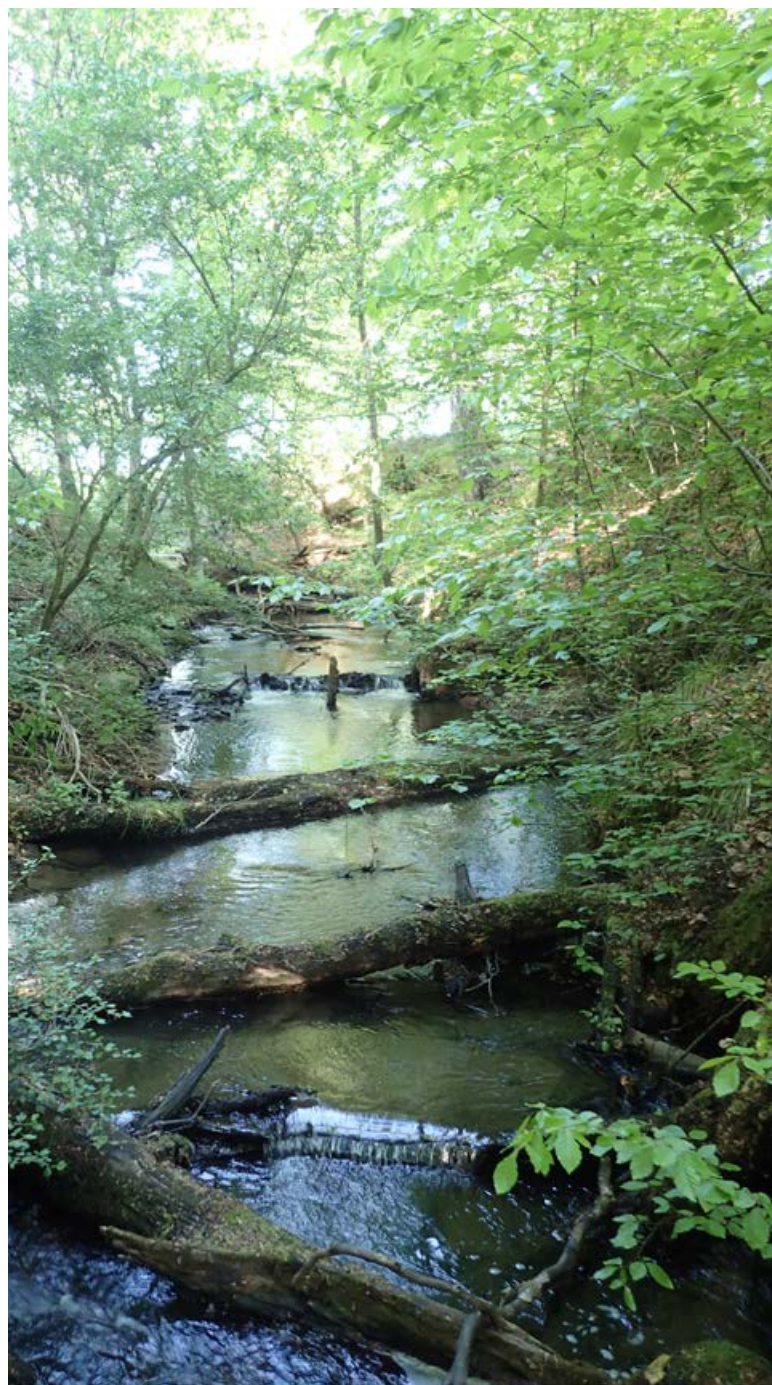
- 1) zachowanie zróżnicowania rzeźby terenu – pagórów morenowych, dolin rzecznych, rynien i wytopisk, w szczególności poprzez ochronę tych odcinków doliny Słupi i jej dopływów, które dotychczas nie zostały w istotny sposób przekształcone przez człowieka,
- 2) poprawa stanu czystości wód powierzchniowych oraz ochrona zasobów wód podziemnych,
- 3) zachowanie lasów na siedliskach hydrogenicznym, w szczególności nadrzecznych łęgów i olsów oraz borów i brzezin bagiennych,
- 4) ochrona jezior lobeliowych, źródlisk oraz torfowisk wysokich i przejściowych,
- 5) zachowanie cennych zadrzewień przydrożnych i śródpolnych,
- 6) zachowanie bogactwa fauny Parku, zapewnienie ochrony biotopów ważnych dla rozrodu gatunków zagrożonych, w szczególności tarlisk ryb i łęgów ptaków,
- 7) ochrona tożsamości kulturowej i historycznej regionu, w szczególności historycznych śladów osadnictwa, charakterystycznych układów ruralistycznych, dworów i pałaców z zespołami parkowymi i folwarcznymi oraz obiektów sakralnych w konstrukcji szkieletowej,
- 8) zachowanie interesujących zabytków techniki, w szczególności: zabudowań i urządzeń elektrowni wodnych,
- 9) zachowanie krajobrazów głównej doliny rzecznej i jej dopływów, zarówno zbliżonych do naturalnych jak i wrośniętego w krajobraz systemu hydroenergetycznego Słupi.

Na terenie Parku wprowadzono następujące zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3

- października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 340 i Nr 84, poz. 700);
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
 - 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
 - 4) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
 - 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
 - 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
 - 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
 - 8) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
 - 9) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
 - 10) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
 - 11) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
 - 12) organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
 - 13) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Od zakazów tych wprowadzono wyjątki i odstępstwa, na ich omawianie nie ma tu jednak miejsca, można się z nimi zapoznać analizując dokumenty zawarte w zakładce PRAWO na stronie www Parku.

CO TO JEST PLAN OCHRONY?

Plan ochrony parku krajobrazowego to zatwierdzony uchwałą Sejmiku Województwa dokument stanowiący podstawę jego skutecznej ochrony. Jest on syntezą obszernej dokumentacji gromadzonej w oparciu o istniejące dane oraz inwentaryzacje terenowe i analizowanej pod kątem zaprojektowania skutecznej ochrony walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych Parku przed presją zewnętrzną i wewnętrzną.

Podstawę opracowania planu ochrony parku krajobrazowego stanowią trzy akty prawne:

- ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614),
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2018 poz. 2081),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. 2005, Nr 94, poz. 794).

Art. 20. cytowanej ustawy o ochronie przyrody określa, że plan ochrony dla parku krajobrazowego sporządza się na okres 20 lat, z uwzględnieniem:

- 1) charakterystyki i oceny stanu przyrody;
- 2) identyfikacji i oceny istniejących oraz potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych;
- 3) charakterystyki i oceny uwarunkowań społecznych i gospodarczych;
- 4) analizy skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony;
- 5) charakterystyki i oceny stanu zagospodarowania przestrzennego;
- 6) wyników audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Prace przy sporządzaniu planu ochrony polegają na:

- 1) ocenie stanu zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych, wartości kulturowych oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, która może być wykonana w formie szczegółowych opisów;
- 2) opracowaniu koncepcji ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz wartości kulturowych, a także eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych;
- 3) wskazaniu zadań ochronnych, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji.

Plan ochrony dla parku krajobrazowego zawiera:

- 1) cele ochrony przyrody oraz przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania ich realizacji;
- 2) identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków;
- 3) wskazanie obszarów realizacji działań ochronnych;
- 4) określenie zakresu prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu;
- 5) wskazanie obszarów udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz określenie sposobów korzystania z tych obszarów;

- 6) ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw oraz planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych;
- 7) określenie granic stref ochrony krajobrazów stanowiących w szczególności przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżniające się lokalną formą architektoniczną, wyznaczonych w obrębie krajobrazów priorytetowych, zidentyfikowanych w ramach audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, istotnych dla zachowania walorów krajobrazowych parku krajobrazowego, wraz ze wskazaniem które z zakazów, wymienionych w art. 17 ust. 1a, obowiązują w danej strefie;
- 8) wykaz obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym.

Plan ochrony dla parku krajobrazowego, w części dotyczącej określenia granic stref, o których mowa w pkt 7 poprzedniego akapitu, wykazu obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym, o których mowa w pkt 8 oraz wprowadzenia zakazów, o których mowa w art. 17 ust. 1a ustawy o ochronie przyrody, jest aktem prawa miejscowego. Wprowadzenie w planie ochrony opisywanych tu stref i zakazów uzależnione jest jednak od tego czy i kiedy dla woj. pomorskiego powstanie audyt krajobrazowy.

Zakres i sposoby ochrony zasobów, tworów i składników przyrody w parku krajobrazowym określono w rozdz. 7 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. 2005, Nr 94, poz. 794). Obejmuje on w szczególności:

- 1) krajobraz wraz z jego składnikami, walorami fizjonomicznymi i powiązaniem ekologicznymi;
- 2) różnorodność biologiczną na poziomie gatunkowym, ekosystemowym i krajobrazowym;

- 3) charakterystyczne dla danego obszaru formy gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej służące zrównoważonemu użytkowaniu ekosystemów i zachowaniu ich różnorodności biologicznej.

Natomiast określone w cytowanym rozporządzeniu możliwe do ujęcia w planie sposoby ochrony zasobów, tworów i składników przyrody obejmują w szczególności:

- 1) eliminowanie lub ograniczanie źródeł zagrożeń, w szczególności zanieczyszczenia powietrza, wód i gleb, przez:
 - a) usuwanie zanieczyszczeń antropogenicznych,
 - b) kształtowanie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej,
 - c) eliminowanie lub zapobieganie skażeniom oraz erozji gleb przez promowanie takich sposobów gospodarowania gruntami, aby ograniczać rozmiary erozji gleb,
 - d) ograniczanie stosowania chemicznych środków ochrony roślin przez promowanie ograniczania stosowania tych środków;
- 2) zachowanie lub poprawę stosunków wodnych przez:
 - a) ograniczanie nadmiernego odpływu wód,
 - b) zachowanie lub odtwarzanie zbiorników i cieków wodnych oraz ekosystemów wodno-błotnych, w szczególności oczek wodnych i torfowisk,
 - c) gospodarowanie zasobami wodnymi w sposób uwzględniający potrzeby ekosystemów wodnych i wodno-błotnych,
 - d) zachowanie naturalnego charakteru cieków wodnych,
 - e) zachowanie lub przywracanie dobrego stanu ekologicznego wód, w tym różnorodności biologicznej zbiorników i cieków wodnych;
- 3) kształtowanie zagospodarowania przestrzennego w sposób umożliwiający zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz wartości kulturowych, w szczególności przez:
 - a) ochronę otwartej przestrzeni przed nadmierną zabudową,
 - b) kształtowanie zalesień w sposób optymalny dla ochrony różnorodności biologicznej i walorów krajobrazowych,
 - c) ochronę punktów, osi i przedpoli widokowych,
 - d) zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych i niewprowadzanie barier ekologicznych;

- 4) nie wznoszenie obiektów zmniejszających walory przyrodnicze i krajobrazowe;
- 5) uwzględnianie potrzeb ochrony przyrody w gospodarce człowieka, w tym w gospodarce rolnej, leśnej, wodnej, rybackiej i turystyce;
- 6) ochronę czynną zasobów, tworów i składników przyrody w warunkach zrównoważonego rozwoju i w uzgodnieniu z właścicielami gruntów, w szczególności przez:
 - a) zachowanie lub odtwarzanie różnorodnych siedlisk przyrodniczych, w tym w razie potrzeby, wykonywanie zabiegów ochronnych,
 - b) wzbogacanie zieleni i zadrzewień,
 - c) wprowadzanie gatunków zagrożonych wyginięciem, z uwzględnieniem konieczności ochrony ich zasobów genowych,
 - d) eliminowanie obcych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów zagrażających rodzimym gatunkom, w tym ograniczanie możliwości ich rozprzestrzeniania,
 - e) obejmowanie szczególnymi formami ochrony obszarów i obiektów cennych pod względem przyrodniczym,
 - f) zachowanie lub odtwarzanie korytarzy ekologicznych,
 - g) budowę podziemnych i nadziemnych przejść dla zwierząt oraz przepławek dla ryb,
 - h) konserwację lub przywracanie walorów zieleni zabytkowej;
- 7) ochronę wartości kulturowych, w szczególności przez:
 - a) sprawowanie opieki nad zabytkami w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w tym prowadzenie prac restauratorskich i konserwatorskich przy zabytkach,
 - b) dostosowywanie istniejących i nowo budowanych budynków i budowli do form architektonicznych charakterystycznych dla obszaru objętego ochroną;
- 8) edukację ekologiczną społeczeństwa;
- 9) ochronę walorów przyrodniczych obszarów produkcji rolnej i leśnej przez:
 - a) stosowanie dobrych praktyk rolniczych,
 - b) uwzględnianie potrzeb ochrony przyrody w gospodarce leśnej,
 - c) wdrażanie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i rozwój rolnictwa ekologicznego.

HARMONOGRAM PRZYGOTOWANIA PROJEKTU PLANU OCHRONY PARKU KRAJOBRAZOWEGO „DOLINA SŁUPI”

Prace nad projektem planu ochrony podzielono na 6 etapów.

 W pierwszym etapie, do końca marca 2020 r. zaplanowano: poinformowanie o przystąpieniu do przygotowania planu; zebranie materiałów niepublikowanych i opracowań publikowanych przydatnych do sporządzenia projektu planu oraz ich analizę; wyszczególnienie wód; opis granic Parku i otuliny; wydanie broszury informacyjnej i zorganizowanie pierwszego warsztatu (spotkania konsultacyjnego) w ramach procesu konsultacji społecznych.

 Etap drugi, przewidziany do zakończenia 15 listopada 2020 r., obejmie inwentaryzację zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych z ich charakterystyką, oceną stanu i prognozą przyszłych zmian.

 W etapie trzecim, do końca marca 2021 r., wskazane zostaną istniejące i projektowane formy ochrony przyrody leżące w granicach Parku oraz przeprowadzona zostanie analiza skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony.

 Etap czwarty, którego zakończenie zaplanowano na połowę października 2021 r., obejmie dokonanie ustaleń niezbędnych do identyfikacji i oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych; wykonanie ekspertyz w zakresie niezbędnym do zaplanowania ochrony; charakterystykę i ocenę uwarunkowań społecznych i gospodarczych, charakterystykę i ocenę stanu zagospodarowania przestrzennego; opracowanie wyników audytu krajobrazowe-

go oraz przeprowadzenie drugiego warsztatu w ramach procesu konsultacji społecznych.

 W etapie piątym, do końca marca 2022 r., opracowana zostanie koncepcja ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz wartości kulturowych; wskazane zostaną zadania ochronne z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji; dokonana zostanie ocena przewidywanych skutków wprowadzenia planu, w tym oszacowanie kosztów jego realizacji; zaproponowane zostaną ustalenia do dokumentów planistycznych; opracowane zostaną mapy tematyczne w formie cyfrowej oraz przeprowadzony zostanie trzeci warsztat w ramach procesu konsultacji społecznych.

 W ostatnim etapie, do końca września 2022 r., wykonane zostanie opracowanie planu zadań ochronnych obszarów Natura 2000 w części pokrywającej się z parkiem krajobrazowym (jeśli plany te nie zostaną wcześniej ustanowione przez RDOŚ); nastąpi weryfikacja obowiązujących zakazów na terenie Parku wynikających z aktualnych uchwał sejmiku województwa pomorskiego; przedstawiony zostanie ewentualny projekt korekty granicy Parku wraz z uzasadnieniem; opracowany zostanie projekt uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie ustanowienia planu ochrony wraz z załącznikami mapowymi oraz (uzależniona od tego czy wprowadzony zostanie audyt krajobrazowy) przeprowadzona procedura związana z zaopiniowaniem i uzgodnieniem projektu planu ochrony a w jej ramach spotkania z 7 Radami Gmin.

UDZIAŁ SPOŁECZNY W PROCESIE OPRACOWANIA PLANU OCHRONY

Elementem procesu przygotowywania projektu planu jest zapewnienie udziału społeczeństwa.

W tym celu zaplanowano przeprowadzenie warsztatów, konsultacji i spotkań grup interesariuszy, a następnie analizę i wykorzystanie, w uzgodnieniu z dyrektorem Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych, zgłoszonych uwag i wniosków.

Zakres i tryb udziału społeczeństwa określa ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz.U. 2016 poz. 353).

Jako najważniejszy element konsultacji przyjęto organizację w toku prac nad planem cyklu spotkań dyskusyjnych, na które zapraszani będą przedstawiciele kluczowych grup interesu. Planuje się zorganizować co najmniej 3 wskazane w poprzednim rozdziale spotkania o charakterze warsztatów.

Pierwsze spotkanie będzie miało charakter informacyjny i odbędzie się na początku procesu prac nad planem ochrony. Jego celem jest wyjaśnienie idei sporządzenia planu ochrony, wyjaśnienie co jest „nienegocjowalne”, a co będzie przedmiotem dyskusji, umożliwienie uzyskania wspólnej wiedzy na temat konkretnych interesów i planów zaproszonych stron, umożliwienie podsumowania dotychczasowego stanu rozpoznania obszaru, ustalenie jaka wiedza wymaga uzupełnienia oraz umożliwienie złożenia pierwszych wniosków, postulatów i propozycji do rozważenia w trakcie prac nad planem ochrony.

Drugie spotkanie odbędzie się po uzupełnieniu wiedzy (po zakończeniu prac terenowych przeprowadzonych w zakresie przewidzianym w procesie planowania). Jego celem będzie umożliwienie przedyskutowania wizji optymalnego funkcjo-

nowania parku krajobrazowego i określenie listy celów do osiągnięcia, ustalenie, co z tej wizji jest osiągalne w okresie realizacji planu ochrony, ustalenie listy zagrożeń dla osiągnięcia celów ochrony oraz działań, które należy przeprowadzić, aby te cele osiągnąć. Na tym etapie ustalony zostanie także niezbędny system i sposoby monitoringu oraz wskazówki do planowania ochrony w dłuższej perspektywie czasowej - kolejnej edycji planu ochrony.

Trzecie spotkanie będzie poświęcone omówieniu i przedyskutowaniu wypracowanej koncepcji ochrony i zarządzania parkiem krajobrazowym. Na tym etapie zostanie zaprezentowany projekt uchwały ustanawiającej plan.

Na końcowym etapie przygotowywania projektu planu ochrony zorganizowane zostaną także spotkania informacyjne z właściwymi terytorialnie Radami Gmin, w ramach których przedstawione zostaną najważniejsze ustalenia zawarte w projekcie planu ochrony, w tym ustalenia do studiów uwarunkowań i planów zagospodarowania przestrzennego.

Na wszystkich spotkaniach będzie możliwość złożenia wniosków, postulatów i propozycji do rozważenia w trakcie prac. Przedmiotem dyskusji będą wszelkie propozycje mieszczące się w opisanym wcześniej zakresie planu ochrony i możliwe z uwagi na uwarunkowania prawne i formalne do ujęcia w zapisach planu. Plan ochrony parku krajobrazowego jest jednak dokumentem o ograniczonym zakresie formalnoprawnym i określonym stopniu szczegółowości, nie rozstrzygnie więc z pewnością wielu kwestii związanych z funkcjonowaniem leżących w granicach Parku obszarów. Nie zastąpi także powszechnie obowiązujących dokumentów i procedur, jak plan zarządzania lasu, dokumenty z zakresu planowania przestrzennego, plany ochrony rezerwatów przyrody, pozwolenia wodnoprawne czy oceny oddziaływania inwestycji i przedsięwzięć na środowisko.

Wykonawca projektu planu sporządzi raport z przebiegu konsultacji społecznych i dołączy go do projektu uchwały sejmiku województwa w sprawie planu ochrony parku krajobrazowego.

Przez cały okres przygotowywania projektu planu ochrony Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych prowadził będzie na swojej stronie internetowej zakładkę dedykowaną planom

ochrony poszczególnych parków - www.pomorskieparki.pl/planyochrony/, w której zostanie umieszczony m.in. formularz uczestnika konsultacji społecznych oraz dedykowany adres poczty elektronicznej. Uwagi, wnioski oraz zapytania, należy kierować do Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”, ul. Poniatowskiego 4a, 76-200 Słupsk, w formie pisemnej lub pocztą elektroniczną na adres pkds.planochrony@pomorskieparki.pl.

Wydawnictwo Klubu Przyrodników, ul. 1 Maja 22, 66-200 Świebodzin, kp@kp.org.pl, 683828236
Świebodzin 2020

TEKST: Andrzej Jermaczek • FOTO: Andrzej Jermaczek, Tomasz Krzysków, Robert Stańko • ZDJĘCIE NA OKŁADCE: Lucjan Duchnowicz

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020 w ramach projektu „Opracowanie projektów planów ochrony parków krajobrazowych wchodzących w skład Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych”, Oś Priorytetowa 11: Środowisko, Działanie: 11.4 Ochrona Różnorodności Biologicznej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku

ADRESY KONTAKTOWE:

Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych
Park Krajobrazowy „Dolina Słupi”
ul. Józefa Poniatowskiego 4a
76-200 Słupsk
biuro@pomorskieparki.pl
pkds.planochrony@pomorskieparki.pl
www.pomorskieparki.pl/planyochrony/

Klub Przyrodników
ul. 1 Maja 22
66-200 Świebodzin
kp@kp.org.pl